

Schneller Józsefné És Hámos Imréné Kislányként

Ez én vagyok (jobbra), ez a húgom, Etel, aki most halt meg. 1918-ban készülhetett a fotó Balassagyarmaton. Az anyukám még élt akkor. Hogy hol és mikor és miért készült a fénykép, azt nem tudom. Azt tudom, hogy ebben a ruhában voltunk valakinél látogatóban, ahol az Etel húgom megijedt a kutyától. Nem bántott, csak ugatott az udvaron, és a húgom hátrált, és belecsücsült egy vödör vízbe.

Nagyon halvány emlékeim vannak a balassagyarmati időkről, csak egy-két dolog él élénken az emlékezetemben. Például egyszer Etel beteg volt; pénteken este égtek az ünnepi gyertyák, és apuka cigarettára gyújtott, ami zsidóknál ünnepkor sok egyébbel együtt tilos. Anyuka ezért veszekedett, és apuka hirtelen mérgében földhöz vágta a gyertyatartót.

Másik emlékem, hogy apu katona volt, és hazajött szabadságra, és az Etelt meg engem kézen fogva elvitt anyuka testvéréhez, mert azt mondta, hogy az Ipoly utca, ahol mi laktunk, túl egyenesen megy az Ipolyra, és túlról a csehek lőttek, a Zichy utca meg ide-oda kanyarog. És emlékszem, hogy a mi udvarunkban hátul volt a hitközség pászkasütő üzeme, és az udvaron állt valami mozdonyszerű nagy fekete gép, és ezt a mozdonyyszerűséget érte lövés, borzasztóan nagy hangja volt.

Egyszer -- akkor már 8 éves voltam -- nagy jövés-menés volt és suttogások, de mégis megtudtuk, hogy anyuka meghalt. Az öcsénk akkor 5 hónapos szopós baba volt. És mindenfélét meséltek össze-vissza. Persze nem nekünk, a gyerekeknek, de hallottuk: hogy látták, amikor apuka a hátán cipelte anyukát, és bedobta az Ipolyba. A rendőrség is kihallgatta. De persze ebből egy szó sem volt igaz, hanem anyuka öngyilkos lett. Szegény anyám temetésére nem emlékszem, csak úgy rémlik, hogy az udvaron állt valamin egy hosszú deszkaláda, és sok ember volt.